

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการกระจายความเจริญลงสู่ภูมิภาค ด้วยการสร้างงาน สร้างรายได้และการมีงานทำแก่ประชาชน จึงได้มีการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างรายได้แนวทางหนึ่งด้วยการส่งเสริมการให้ประชาชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ โดยใช้ชื่อว่า "หนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์" หรือ OTOP ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น "ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น" ซึ่งอยู่ในการดำเนินงานของภาครัฐเพื่อมุ่งช่วยเหลือสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชน และการส่งเสริมบทบาทของสถาบันการศึกษาในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (กรมการพัฒนาชุมชน. 2549 : 23) จากจุดเริ่มต้นดังกล่าวทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือสินค้า OTOP ได้รับความนิยมนับอย่างมา ในปัจจุบันมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เช่น พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ได้ตอบสนองนโยบายของภาครัฐ ด้วยการจัดสรรงบประมาณและนำวิทยาการใหม่ ๆ มาผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดจาก บรรพบุรุษ จนทำให้เกิดเป็นตัวผลิตภัณฑ์ของแต่ละท้องถิ่น เน้นการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อ เป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชน และสร้างรายได้ให้กับครอบครัวภายในชุมชนให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และภาพรวมเศรษฐกิจระดับประเทศสามารถเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้มีการนำเอานโยบายดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชน ซึ่งชุมชนที่อยู่ภายใต้ต้องการบริหารส่วนตำบลเมืองแกมีมากถึง 19 หมู่บ้าน โดยแต่ละหมู่บ้านนั้นได้มีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรคงานอาชีพของกลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้านในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของแต่ละชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนได้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างกันออกไปแต่ภายใต้สภาพการณ์ ณ ปัจจุบันนี้ จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่าชุมชนหลายชุมชนได้ผลิตสินค้าออกมาจำนวนมาก แต่ขายไม่ได้ เกิดการผลิตสินค้าที่ล้นตลาด ไม่มีตลาดรองรับสินค้าของชุมชน ทำให้หลายกลุ่มในชุมชนหลายๆแห่งต้องหยุดกิจกรรมการผลิตสินค้าไปในที่สุด และพบว่าที่มาของปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพราะช่องทางการจัดจำหน่ายนั้นมีความสำคัญมากเนื่องจากจะเป็นช่องทางการขยายตลาด และขยายช่องทางการขายมากขึ้นแล้วยังช่วยทำให้ผู้ผลิตสินค้าสามารถกระจายสินค้าเข้าไปในช่องทางการขายได้มากขึ้นและรวดเร็วด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยลดสินค้าคงคลังที่มีอยู่ในแหล่งการผลิตได้อีกด้วย

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยเฉพาะช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้

ก้าวไปสู่ระดับสากล เนื่องจากมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนมาก และมีอัตราการเพิ่มขึ้นแบบเท่าตัวทุกปี ในฐานะผู้ประกอบการแล้วไม่ควรมองข้ามตลาดและช่องทางการตลาดขนาดใหญ่เช่นนี้ที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานประกอบการ เวลาทำการของธุรกิจ ด้วยต้นทุนที่ประหยัด ซึ่งลูกค้าสามารถเข้าถึงองค์กรธุรกิจได้โดยสะดวก ในขณะเดียวกัน องค์กรธุรกิจเองก็สามารถที่จะลงโฆษณาสินค้าของตนได้มากเท่าที่ต้องการ นอกจากนี้ยังสามารถ ปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา อาทิการเสนอส่วนลดพิเศษ การจัดรายการพิเศษเพื่อส่งเสริมการขาย ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้าหรือ บริการขององค์กรธุรกิจได้มากขึ้น จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนโดยส่วนใหญ่จึงมีความคาดหวังเกี่ยวกับการค้าบนอินเทอร์เน็ตว่าเป็นทางออกที่ดี ที่จะช่วยผลักดันสินค้าของชุมชนให้ได้รับการยอมรับ และก้าวไปสู่ความเป็นสากลในระดับโลก

คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำธุรกิจด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จึงจัดทำการศึกษาวิจัยกลุ่มธุรกิจชุมชนภายใต้องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก เพื่อต้องการทราบถึงรูปแบบและช่องทางในการจำหน่ายและเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค และนำไปพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อผู้ผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนและผู้จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ศึกษายังสามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงรูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาในการดำเนินงาน ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.2 เพื่อพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 คำถามวิจัย

1.3.1 สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานทางด้านการตลาดของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์เป็นอย่างไร

1.3.2 การพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีขั้นตอนอย่างไร

1.3.3 ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับใด

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตของโครงการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์:กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาที่ต้องศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.4.1.1 ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce) หมายถึง กลุ่มของระบบงานที่พัฒนาขึ้นประกอบไปด้วยระบบคอมพิวเตอร์และเครื่องมือ (Hardware & Equipment) ระบบโปรแกรมข้อมูลและสื่อต่างๆ (Software & Multimedia) ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ชุมชน พัฒนาในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ (Web Application) โดยใช้หลักการพัฒนาระบบ ภาษาที่ใช้คือภาษา PHP ฐานข้อมูลที่ใช้คือ MySQL

1.4.1.2 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ศึกษาข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มตัดเย็บผ้าหม่นวม กลุ่มสตรีบ้านเมืองแก
- 2) กลุ่มผลิตรองเท้ายาง/รองเท้าโฟม บ้านหนองนกเวียน
- 3) ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านเมืองแกใต้
- 4) ผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าไหม กลุ่มสตรีบ้านหนองดวน
- 5) ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มสตรีบ้านหนองปลาแดก
- 6) ผลิตภัณฑ์เสื่อกก กลุ่มสตรีบ้านหนองดุม
- 7) ผลิตภัณฑ์จักรสาน กลุ่มสตรีบ้านยางโลน
- 8) ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้า กลุ่มสตรีบ้านหนองเชือก
- 9) ผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาผ้าทอมือ กลุ่มสตรีบ้านหนองกรุดพัฒนา
- 10) ผลิตภัณฑ์น้ำดื่มเพื่อสุขภาพ กลุ่มสตรีบ้านหัวช้าง

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 19 หมู่บ้าน

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาในการดำเนินงานทางด้านการตลาดของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(1) ประชากร คือ กลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้านที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ภายในหมู่บ้าน ในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 19 หมู่บ้าน

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้านที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 19 หมู่บ้านหมู่บ้านละ 5 คน ในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก รวมทั้งสิ้น 95 คน โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Positive Sampling)

ระยะที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

(1) ประชากร คือ กลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้านที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ภายในหมู่บ้าน ในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 19 หมู่บ้าน

(2) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้านที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 19 หมู่บ้านหมู่บ้านละ 5 คน ในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 95 คน โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Positive Sampling)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทราบข้อมูลปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 1.5.2 ได้แนวทางในการพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
- 1.5.3 ได้ระบบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในชุมชนอื่นๆ
- 1.5.4 ทราบความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการพัฒนาการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์